

- 2) Existuje potenciální konflikt mezi lidskými právy a demokracií? Pokud jsou některá lidská práva taková, že do nich ani demokracie nemůže zasáhnout, odkud tato práva dle diplomantky berou svůj zdroj či ospravedlnění?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „dobře“.

V Plzni dne 3.9.2012

Michal Šejvl

Posudek vedoucího práce na práci Mariky Pöhlmannové „Lidská práva jako právní principy“

Tento posudek vedoucího práce je již druhým posudkem, který na tuto diplomovou práci vypracovávám, neboť práce byla při ústní obhajobě shledána nezpůsobilou, především z formálních důvodů. Tento posudek by měl být proto čten (zejména diplomantkou) v kontextu mého předchozího posudku, takže v něm stručně budu rekapitulovat hodnocení toho, co se v práci nezměnilo, a dále se zaměřím na to, co diplomantka ve své nové verzi práce napsala jinak.

Přestože některé části diplomantka upravila (částečně v souladu s posudky vedoucího a oponenta), celkový popisný a plochý charakter práce se nijak nezměnil. Ke struktuře práce či její jazykové úrovni nemám zásadnějších námitek – snad jen to, že mnohé věty jsou napsány někdy dosti neobratně a jsou kvůli tomu obtížně srozumitelné (např. na str. 20 „ČR byla podepsána Lisabonská smlouva v r. 2009“ atp.) což je ale bohužel jev, který je u diplomových prací normální. Stručná historie listin práv v úvodu je velmi povrchní, začátek kapitoly 2 je opět pouze opakováním známých tezí o lidských právech, které je doplněno „převypravováním“ textu Listiny základních práv a svobod bez jakékoli problematizace čehokoli. Ve druhé části 2. kapitoly věnované Listině práv a svobod EU (diplomantka se nemůže rozhodnout, jak ji nazývat, a tak ji někdy nazývá Listina a jindy Charta) se alespoň částečně pokusila zodpovědět otázku, k čemu a proč byla Listina práv a svobod EU přijata. Ale nadále je její traktování této Listiny omezeno opět na „převypravování“ jejího obsahu, zatímco se vůbec nevěnuje otázkám, která nová práva Listina může přinášet, jak je to s její přímou použitelností (nejen ve světle Listiny samotné, ale i ve světle judikatury nejen Soudního dvora EU, ale i soudů členských států) či zda a jak by mohla být tato Listina použita „proti“ členským státům (čehož se členské země, včetně ČR, usuzujeme-li s výjimkou a výhrad k ní, obávají). Poslední část druhé kapitoly o českém veřejném ochránci práva a evropském ombudsmanovi pak působí jako pouhá „vycpávka.“ Kapitola třetí věnovaná pojmům právního principu a postulátům právního státu jsou v podstatě jen kompilací z učebnic, také zde jakákoli problematizace chybí (např. nemohou být požadavky lidských práv a demokracie v rozporu? A pokud ano, jak je řešit?). Čtvrtá kapitola by měla být těžištěm práce a je patrné, že diplomantka zde provedla nejvíce změn oproti původní verzi práce. Je třeba ocenit, že se pokusila poněkud podrobněji popsat myšlenky právních filozofů zabývajících se právními principy, takže již nejde o pouhé „medailonky“ jako dříve. Nicméně i zde především opisuje a kompiluje, především z Wintrovy práce, což třeba v případě Dworkina, jehož „Model pravidel“ v češtině jsem doporučoval diplomantce přečíst, zamrzí. Stále také nechápu, proč mezi filozofy nezmiňuje Locke, u něhož se dá dobře vidět pojetí přirozených práv v relativně čisté podobě (Lockova koncepce vlastnictví ve „Druhém pojednání o vládě“) a místo toho se zabývá Hobbesem, který přirozená práva zavádí, aby je ihned převedl na „leviatana“, nebo Rousseaua, který se nějakými přirozenými právy ve „Společenské smlouvě“ vlastně ani příliš nezabývá. Důvod diplomantky, že si vybrala ty filozofy, které chtěla, není žádný argument. Závěr čtvrté kapitoly pak obsahuje dělení právních principů a jejich výčet, který je opět převzat z Wintrovy práce – nic proti tomu, pokud by byl doplněn nějakými příklady třeba kolize principů a jak je řešit, což by se dalo ukázat třeba i na české judikatuře. Závěr nic dalšího nebo zajímavého nepřináší.

Musím tedy opakovat závěr ze svého předchozího posudku, že práci považuji za plochou, popisnou a vyhýbající se vlastně jakýmkoli problematičtým otázkám. Je pravda, že diplomantka osvědčila svou orientaci v problematice, ale spíše na úrovni, která by měla být základem pro každého studenta práv; nějakou vyšší odbornou znalost problematiky v práci nenacházím. Práci doporučuji k obhajobě, pokud svou obhajobou komisi přesvědčí o hlubším vhledu do problematiky lidských práv a právních principů, než jaký předvedla ve své práci. Konkrétně navrhuji k ústní obhajobě následující otázky:

- 1) Na základě jakého standardu by měla být podle diplomantky řešena kolize principů tím tolik omílaným vyvažováním? Pokud totiž půjde o to, že se v konkrétní situaci budeme rozhodovat „podle povahy věci“ (což je odpověď, která je nasnadě), pak půjde o rozhodování „case by case“ a naše rozhodování bude vzdáleno nejen od abstraktních principů, ale i od přeci jen konkrétnějších právních norem. Nebude pak ono rozhodování v posledku politické (byť třeba „soudně politické“) a rozlišování mezi principy, pravidly a politikami, které je tak drahé Dworkinovi, se úplně ztratí?